

RUMUNIA

1. Informacje ogólne

powierzchnia:	238 391 km ²	
ludność:	21,4 mln	
głowa państwa (prezydent):	Klaus Iohannis	od 21.12.2014 r.
premier:	Ion-Marcel CIOLACU	od 15 czerwca 2023 r.
minister gospodarki, przedsiębiorczości i turystyki:	Ștefan-Radu OPREA	od 15 czerwca 2023 r.
minister ds. inwestycji i projektów europejskich	Adrian CÂCIU	od 15 czerwca 2023 r.
minister ds. badań, innowacji i cyfryzacji	Bogdan-Gruia IVAN	od 15 czerwca 2023 r.
minister spraw zagranicznych:	Luminita-Teodora ODOBESCU	od 15 czerwca 2023 r.
ambasador Rumunii w Polsce:	Cosmin Onisii	od lipca 2021 r.
Ambasador RP w Rumunii:	Paweł Soloch	od sierpnia 2023 r.

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2018	2019	2020	2021	2022	2023*	2024*
PKB (mld EUR)	206,1	224,2	220,5	241,3	285,9	-	-
PKB na 1 mieszkańca (EUR)	10 580	11 560	11 440	12 610	15 010	-	-
PKB (wzrost w %)	6,0	3,9	-3,7	5,8	4,7	3,2	3,5
Nadwyżka (+)/ deficyt budżetowy (-) (% PKB)	-2,8	-4,3	-9,2	-7,1	-6,2	-4,7	-4,4
Dług publiczny (% PKB)	34,5	35,1	46,9	48,6	47,3	45,6	46,1
Inflacja (w %)	4,1	3,9	2,3	4,1	12,0	9,7	4,6
Bezrobocie (w %)	5,3	4,9	6,1	5,6	5,6	5,4	5,1

Eksport towarów i usług (mld EUR)	85,6	90,1	81,1	98,1	122,9	-	-
Import towarów i usług (mld EUR)	92,6	99,3	90,8	111,8	142,5	-	-
Bezp. inwestycje zagr. w Rumunii (mld EUR)	81,1	88,3	90,8	100,3	-	-	-
Inwestycje bezp. Rumunii za granicą (mld EUR)	-	2,2	2,4	2,8	-	-	-

Źródło: EUROSTAT, Narodowy Instytut Statystyki Rumunii, Bank Światowy

* prognoza - DG ECFIN, Spring 2023 Economic Forecast

3. Informacje ogólne, sytuacja i polityka gospodarcza

Rumunia jest republiką parlamentarną, z prezydentem wybieranym w wyborach bezpośrednich i dwuizbowym parlamentem. 1 stycznia 2007 roku została przyjęta do Unii Europejskiej. Jest także członkiem WTO (od 1995r.) i NATO (od 2004 r.). Rumunia należy do Organizacji Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Banku Światowego, Organizacji Współpracy Gospodarczej Państw Morza Czarnego oraz do Inicjatywy Trójmorza. Jednym z głównych celów jej polityki zagranicznej jest członkostwo w Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Rumunia jest siódmym co do wielkości krajem wspólnoty. Dzieli się na 41 okręgów i miasto wydzielone Bukareszt.

Z punktu widzenia regionu, Rumunia jest jego liderem, będąc największym ludnościowo państwem bałkańskim i posiadając drugi w kolejności (po Grecji) wskaźnik globalnej wartości PKB w tym regionie. Rumunia zaliczana jest do intensywnie rozwijających się gospodarek byłego bloku socjalistycznego, która utrzymuje szybkie tempo rozwoju. Od kilku lat boryka się jednak z kryzysami politycznymi, co przekłada się m.in. na częste zmiany rządów.

Rumunia jest krajem zasobnym w bogactwa naturalne, w tym ropę naftową i gaz ziemny. Z uwagi jednak, że zasoby te mogą wyczerpać się w ciągu 15 lat, celem kraju jest niezależność energetyczna. Strategia Rumunii w tym obszarze koncentruje się na zwiększeniu energii jądrowej w miksie energetycznym kraju. Rumunia posiada również zasoby uranu, węgla brunatnego, manganu, żelaza, miedzi, soli kamiennej, cynku, ołowiu oraz złota.

W ocenie Banku Światowego w ciągu ostatnich dwóch dekad Rumunia poczyniła imponujące postępy w poprawie wyników gospodarczych i dobrobytu. Jednak pandemia COVID-19 i rosyjska inwazja na Ukrainę wystawiły na próbę odporność rumuńskiej gospodarki i pogłębiły jej słabości strukturalne. Widoczne były one zwłaszcza w zakresie rosnącego problemu ubóstwa, utrzymujących się dużych różnic w aktywności zawodowej i zatrudnieniu kobiet i mężczyzn oraz pogłębiającym się deficycie budżetowym i na rachunku obrotów bieżących. Silny wzrost gospodarczy Rumunii w 2022 r. (4,7%) napędzany był głównie przez konsumpcję prywatną i wzrost inwestycji.

Według wiosennej prognozy Komisji Europejskiej gospodarka Rumunii będzie kontynuowała wzrost, choć w wolniejszym tempie niż w 2022 r. Oddziaływać będą na nią utrzymująca się wysoka inflacja, napięte warunki finansowania i spowolniona koniunktura u zagranicznych partnerów handlowych. Oczekuje się, że inflacja bazowa osiągnie szczyt w 2023 r., a inflacja podstawowa w najbliższych dwóch latach pozostanie powyżej celu inflacyjnego. Natomiast bezrobocie powinno nieznacznie zmniejszyć się. Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych ma spaść do 4,4% w 2024 r. dzięki silnemu wzrostowi dochodów. Przyczynią się do tego zmiany w kodeksie podatkowym i solidny nominalny PKB, a także spadek udziału wydatków bieżących w PKB. Przewiduje się, że relacja długu do PKB osiągnie 46,1% w 2024 r.

Najważniejszymi partnerami handlowymi w rumuńskim eksporcie są: Niemcy (19,8%), Włochy (10%), Węgry (7,3%), Francja (6%), Bułgaria (3,9%), Polska (3,8%), Niderlandy (3,5%), Hiszpania (3,1%), Turcja (3,1%), Czechy (2,9%). Z kolei najważniejszymi partnerami handlowymi w rumuńskim imporcie są: Niemcy (17,7%), Włochy (8,2%), Bułgaria (7,1%), Węgry (6,5%), Polska (5,9%), Turcja (5,6%), Chiny (5,1%), Rosja (4,3%), Niderlandy (4%) i Francja (3,9%).

W 2022 r. rumuński eksport towarowy osiągnął wartość 96,8 mld USD (wzrost o 9,5% w porównaniu do 2021 r.), natomiast import wyniósł 132,7 mld USD (wzrost o 14%). Deficyt obrotów towarowych w handlu zagranicznym wyniósł w 2022 r. 35,9 mln USD. Zarówno w eksporcie, jak i imporcie dominowały maszyny i urządzenia transportowe oraz surowce.

Wartość BIZ w Rumunii wg stanu na 31 grudnia 2021 r. wynosiła 100,3 mld EUR. Ponad 63% z nich skierowanych jest do Bukaresztu i otaczającego go województwa Ilfov. Głównymi inwestorami w Rumunii są: Niderlandy (22,1% w wartości skumulowanych BIZ wg stanu na koniec 2021 r.), Niemcy (12,5 %), Austria (12,2 %), Włochy (7,5%), Francja (6,5 %) i Cypr (6,3 %).

Polska w statystykach Narodowego Banku Rumunii (BNR) znajdowała się w 2021 r. na 16 miejscu wśród największych inwestorów zagranicznych w Rumunii z inwestycjami o wartości 1006 mln EUR i 1% udziałem w skumulowanych BIZ.

Rumunia zajęła 55. miejsce na 190 gospodarek w raporcie Doing Business 2020, wydanym przez Bank Światowy (spadek o trzy pozycje w porównaniu z rokiem poprzednim).

W 2021 r. wartość rumuńskich inwestycji za granicą BNR szacował na 2700 mln EUR, z czego najwięcej miało miejsce na Cyprze (526 mln EUR), w Mołdawii (333 mln EUR), we Włoszech (302 mln EUR), na Węgrzech (284 mln EUR) i w Bułgarii (177 mln EUR).

W grudniu 2020 r. Bukareszt został wybrany na siedzibę Europejskiego Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa w kwestiach Przemysłu, Technologii i Badań Naukowych.

4. Wymiana handlowa z Polską (w mln EUR)

	2019	2020	2021	2022	Dynamika 2021 =100	I-VIII 2022	I-VIII 2023	Dynamika I-V 2022 = 100
Eksport	5 204,3	5 038,1	5 992,4	7 266,0	121,3	4 722,2	4 611,1	97,6
Import	2 239,7	2 194,4	2 779,0	3 160,6	113,7	2 104,9	1 905,5	90,5
Obroty	7 444,0	7 232,5	8 771,4	10 426,6	118,9	6 827,1	6 516,6	95,3
Saldo	2 964,6	2 843,7	3 213,4	4 105,4	-	2 617,3	2 705,6	-

Dane: GUS

W 2022 r. Rumunia była 18 partnerem handlowym Polski, z udziałem 1,5% w obrotach handlowych (15. partnerem w eksporcie i 27. w imporcie).

W 2022 r. obroty handlowe między Polską i Rumunią wzrosły w stosunku do 2021 r. o prawie 19% i wyniosły 10,4 mld EUR. Polski eksport do Rumunii wzrósł o ponad 21% i wyniósł 7,3 mld EUR.

Struktura wymiany handlowej

Główne grupy towarowe w polskim eksporcie do Rumunii w 2022 r.:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (1 989 mln euro, wzrost o 11,1%, udział 27,7%);
- wyroby przemysłu chemicznego (1 452 mln euro, wzrost o 28,9%, udział 20,2%);
- artykuły rolno-spożywcze (1 155 mln euro, wzrost o 21%, udział 16,1%);
- wyroby przemysłu lekkiego (755 mln euro, wzrost o 28,2%, udział 10,5%);
- wyroby metalurgiczne (719 mln euro, wzrost o 15,7%, udział 10%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim eksporcie do Rumunii znajdują się m.in.: części i akcesoria do samochodów (udział: 4,8%), suszarki wirówkowe (3,2%), opony (2%), aparatura odbiorcza dla telewizji (2%), inicjatory reakcji (2%), leki (2%), koks z węgla (1,9%), meble (1,6%), pieczywo (1,5%), podpaski higieniczne (1,2%).

Główne grupy towarowe w imporcie z Rumunii do Polski w 2022 r.:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (1 409 mln euro, wzrost o 9,2%, udział 45%);
- wyroby przemysłu chemicznego (478 mln euro, wzrost o 6,8%, udział 15,3%);
- wyroby metalurgiczne (417 mln euro, wzrost o 1,4%, udział 13,3%);
- artykuły rolno-spożywcze (364 mln euro, wzrost o 52,1%, udział 11,6%);
- wyroby przemysłu drzewno-papierniczego (197 mln euro, wzrost o 45,3%, udział 6,3%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim imporcie z Rumunii znajdują się m.in.: części i akcesoria samochodowe (8,5%), samochody osobowe i towarowe (8,4%), produkty zawierające nikotynę do wdychania (3,5%), druty, kable i przewody izolowane (3,5%), podgrzewacze do wody (3,2%), opony (2,5%), panele do sterowania lub rozdziału energii elektrycznej (2,2%), odpady miedzi i złota (2,1%), meble do siedzenia (2,1%), poliacetale i żywce epoksydowe (2,1%).

Według danych za 8 miesięcy 2023 r. eksport polskich towarów do Rumunii osiągnął wartość 4611 mln EUR (-2,4%), a import z Rumunii do Polski: 1905 mln EUR (-9,5%).

Polsko-rumuńskie obroty usługowe

Według danych GUS w 2021 r. wartość usług dostarczonych przez polskie przedsiębiorstwa do Rumunii wyniosła 416,6 mln euro, co oznacza niewielki spadek w stosunku do 2020 r. (wówczas wartość wyniosła 418,5 mln euro).

Z kolei wartość usług nabytych przez polskie przedsiębiorstwa od firm rumuńskich w 2021 r. była na poziomie 365,5 mln euro, co oznacza zwiększenie zakresu współpracy w stosunku do 2020 r. (wówczas wartość wyniosła 304,2 mln euro).

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Rumunia jest atrakcyjnym krajem dla polskich inwestorów. Wartość polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Rumunii wg danych NBP na koniec 2022 r. osiągnęła wartość 975 mln EUR (na koniec 2021 roku było to 856,2 mln EUR, a na koniec 2020 roku 835,6 mln EUR). Największymi polskimi inwestorami na tutejszym rynku są Tymbark Maspex (soki owocowe i inne napoje, przekąski, produkty instant - kawa cappuccino, kakao, zabielaćce w proszku do kawy, herbaty rozpuszczalne, a także makarony), Asseco (branża IT – właściciel spółki Asseco Romania), Porta (producent drzwi drewnianych, zakład produkcyjny w mieście Arad), Barlinek (producent wyrobów z drewna), Forte (100% udziałów w firmie S.C. FORTE MOBILA SRL), Orlen Asphalt (bitument asfaltowy, terminal przeładunkowy w m. Floresti), Cersanit (producent glazury i urządzeń sanitarnych), VOX (producent okien i drzwi), Selena Romania SRL (producent i dostawca produktów chemii budowlanej), KLER Romania (producent mebli), Grupa Atlas (produkcja tynków i farb elewacyjnych), CanPack Polska (puszki i opakowania szklane – ostatnia inwestycja 50 mln EUR w 2018 r.). Aktywnie rozwija się zaangażowanie polskich inwestorów w sektorze finansowo-bankowym KRUK Romania. Nowe centrum dystrybucyjne w Bukareszcie otwiera spółka CCC. Ekspansję na rynku rumuńskim planuje operator Blik.

Według danych NBP stan zobowiązań z tytułu rumuńskich inwestycji w Polsce na koniec 2022 r. wyniósł -6,1 mln EUR (na koniec 2021 r. było to 29,7 mln EUR, a na koniec 2020 r. -89,1 mln EUR).

6. Dostęp do rynku

A) Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Rumunia przystąpiła do Unii Europejskiej 1 stycznia 2007 r. Odtąd relacje handlowe z Rumunią regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej (zgodnie z Traktatem dotyczącym przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. nr 90, poz. 864)), w tym również Traktat Akcesyjny o przystąpieniu Rumunii i Bułgarii do UE z dnia 25 kwietnia 2005 roku (Dz. U 2006 nr 79 poz.548), oraz:

- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rumunii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzona w Warszawie dnia 23 czerwca 1994 r. (Dz.U. 1995 nr 109 poz. 530) 22 maja 1991 r.
- Umowa między Rządem Rumunii i Rządem Rzeczypospolitej Polskiej dotycząca współpracy w zakresie przemysłu obronnego z 3 marca 2022 r.
- Deklaracja o współpracy Ministerstwa Gospodarki RP i Ministerstwa Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Handlu i Otoczenia Biznesu Rumunii z dnia 15 lipca 2009r.
- Wspólna Deklaracja dotycząca polsko-rumuńskiego partnerstwa strategicznego podpisana przez Prezydentów Polski i Rumunii w dniu 7 października 2009r. oraz tzw. Action Plan z dnia 26 października 2010r.– Program Wykonawczy do ww. Deklaracji Prezydentów.

B) Warunki dostępu do rynku

Rumunia jest krajem otwartym dla polskich eksporterów i inwestorów. Od 1 stycznia 2007 roku tj. wejścia Rumunii do UE, Polska i Rumunia otworzyły wzajemnie swoje rynki dla czterech swobód UE (przepływu towarów, usług, osób i kapitału). Generalnie Rumunia jest atrakcyjnym krajem dla inwestorów zagranicznych. Posiada stosunkowo niskie podatki (CIT – 16%, PIT – 10%, VAT – 19%, na art. spożywcze – 9%), niskie koszty pracy, dobrą lokalizację geograficzną. Polscy przedsiębiorcy nie sygnalizują istotnych barier w dostępie do rynku rumuńskiego, poza drobnymi incydentami na przejściach granicznych. Ponadto występują ogólnie odczuwane przez firmy zagraniczne problemy z niestabilnością i niejasnością przepisów prawnych, biurokracją i korupcją. Są to problemy znane od dawna, z którymi władze rumuńskie walczą coraz skuteczniej.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

W marcu 2009 r. Prezydent RP oraz Prezydent Rumunii podpisali Wspólną Deklarację o Partnerstwie Strategicznym oraz Plan Działania na lata 2010 – 2015, obejmujący m.in. kwestie energetyczne, współpracy handlowej, rozwoju przemysłu (górnictwo, transport kolejowy) oraz rozwoju regionalnego a także współpracy w dziedzinie obronności.

W grudniu 2015 r. ministrowie spraw zagranicznych Polski i Rumunii podpisali Porozumienie o Współpracy (Action Plan) na lata 2016 - 2010, które zawiera elementy gospodarcze.

21 września 2016 r. w Warszawie odbyły się polsko – rumuńskie konsultacje gospodarcze. Przewodniczącym delegacji polskiej był Pan Radosław Domagalski – Łąbedzki, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju, a przewodniczącym delegacji rumuńskiej - Pan Vlad Vasiliu, sekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki, Handlu i Relacji ze Środowiskiem Biznesu.

8 marca 2017 r. odbyło się spotkanie premiera M. Morawieckiego z ministrem środowiska biznesu, handlu i przedsiębiorczości Rumunii.

25 maja 2018 r. miały miejsce polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Warszawie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Jadwiga Emilewicz spotkała się z Aną Birchall, wicepremier ds. partnerstw strategicznych.

21 stycznia 2019 r. Ionut-Valeriu Andrei, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Komunikacji i Społeczeństwa Informatycznego brał udział w I edycji CEE Innovation Rountable w Warszawie. W II edycji CEE

Innovation Roundtable, 22 maja 2019 r., udział brał Sorin-Valeriu Naş, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska Biznesu, Handlu i Przedsiębiorczości.

18 września 2019 r. odbyły się polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Bukareszcie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Jadwiga Emilewicz spotkała się z rumuńskim ministrem środowiska biznesu, handlu i przedsiębiorczości Rumunii.

3 marca 2022 r. w Warszawie odbyły się polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe. W ramach stolika gospodarczego Minister Piotr Nowak spotkał się z p. Constantinem-Danielem Cadariu, ministrem przedsiębiorczości i turystyki Rumunii oraz z p. Danielą Nicolescu, sekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Rumunii. Konsultacjom towarzyszyło spotkanie polskich i rumuńskich firm i instytucji wspierających ekspansję zagraniczną i rozwój inwestycji oraz biznesu z sektora elektromobilności, zielonej energetyki, IT, przemysłu obronnego. Podczas konsultacji podpisana została umowa między rządem Rumunii i rządem Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącej współpracy w zakresie przemysłu obronnego. Umowa weszła w życie 23 kwietnia 2023 r. i przewiduje m.in. możliwość współpracy w dziedzinie badań, rozwoju, produkcji, konserwacji, napraw, modernizacji systemów wojskowych i systemów uzbrojenia, wymianę informacji naukowych i technicznych, możliwość nabywania sprzętu wojskowego i obronnego wyprodukowanego przez obie strony.

21 czerwca 2022 r. w MRiT odbyły się konsultacje gospodarcze z udziałem Pana Grzegorza Piechowiaka, sekretarza stanu w MRiT i Pana Luciana Ioana Rusa, wiceministra przedsiębiorczości i turystyki Rumunii.

22 czerwca 2022 r. podczas Kongresu 590 odbyło się forum polsko-rumuńskiego biznesu zorganizowane przez Krajową Izbę Gospodarczą i Ambasadę Rumunii w Warszawie.

28 marca 2023 r. odbyły się polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Bukareszcie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Waldemar Buda spotkał się z ministrem gospodarki Rumunii Florinem Spătaru oraz wiceministrem przedsiębiorczości i turystyki Lucianem-Ioanem Rus.

8. Perspektywiczne sektory i możliwości współpracy

Duży potencjał dla rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej występuje w szczególności w zakresie nowoczesnych technologii produkcji energii (energia słoneczna i atomowa), elektromobilności, rozwoju sieci transportowej, zarówno drogowej (w tym Via Carpatia), jak i kolejowej, sektorze budowlanym, sektorze artykułów rolno – spożywczych, przemyśle meblarskim, sektorze IT. W zakresie inwestycji zagranicznych możliwości rozwoju dotyczą także przetwórstwa dóbr konsumpcyjnych.

9. Placówki dyplomatyczne i Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu

Ambasada Rumunii w Warszawie

ul. Fryderyka Chopina 10,

00-559 Warszawa

tel. 22 621 59 83, 22 628 31 56

e-mail: varsovia@mae.ro, contact@informatiiconsulare.ro

Ambasada RP w Bukareszcie

adres: Aleea Alexandru 23, 011821, sector 1, Bukareszt

telefon: +4021 30 82 200 (centrala), + 4021 30 82 210 (sekretariat)

e-mail: bukareszt.wpe@msz.gov.pl

Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu

adres: Charles de Gaulle Plaza

Plac Charles de Gaulle, 15, piętro 16

011857 Bukareszt, sektor 1
Agnieszka Olsen - kierownik biura
e-mail: agnieszka.olsen@paih.gov.pl

Notatkę przygotował:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Październik 2023 r.